

Sygnatura akt IX GC 561/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant: p.o. stażysty Patrycja Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Laboratoria Sp. z o.o. w W.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe:

- a. od kwoty 183,00 zł od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia 15 marca 2017 r.,
- b. od kwoty 140.869,40 zł od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia 15 marca 2017 r.,
- c. od kwoty 2 zł od dnia 11 lutego 2017 r. do dnia 17 marca 2017 r.,
- d. od kwoty 126.163,50 zł od dnia 11 lutego 2017 r. do dnia 17 marca 2017 r.,

1. umarza postępowanie o zapłatę należności głównej w kwocie 267.217,90 zł,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. kosztami sądowymi obciąża powoda, a koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

SSO Katarzyna Krzymkowska

UZASADNIENIE

Powód (...) Laboratoria spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł w dniu 17 marca 2017 r. przeciwko pozwanemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w K. pozew o zapłatę kwoty 267.217,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot i dat wskazanych w pozwie oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że łączy go z pozwanym umowa, na podstawie której wykonuje na jego rzecz usługi w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i wykonywania preparatów szpiku kostnego. Powodowa spółka wykonała na rzecz pozwanego badania laboratoryjne i obciążyła go fakturami VAT, pozwany jednak nie zapłacił za wykonane usługi.

W dniu 6 kwietnia 2017 r. referendarz sądowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym orzekając zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwany złożył sprzeciw od wskazanego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu podniósł, że należności, których powód dochodził w sprawie zostały spłacone przez stronę pozwaną w dniach 15 marca 2017 r. i 17 marca 2017 r., a zatem przed wniesieniem powództwa. Z tego względu powództwo winno zostać oddalone, a z uwagi na fakt, że pozwany nie dał powodu do wytoczenia sprawy, to powód winien zostać obciążony kosztami postępowania.

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty powód w piśmie procesowym z dnia 20 czerwca 2017 r. złożył oświadczenie o cofnięciu pozwu co do należności głównej w kwocie 267.217,90 zł, dochodząc nadal należności odsetkowych od kwot poszczególnych faktur VAT. Powód podniósł, że w dniu wniesienia pozwu środki pieniężne, co do których pozwany złożył polecenie przelewu w dniu 17 marca 2017 r. nie zostały jeszcze zaksięgowane na rachunku bankowym powodowej spółki, zatem nie można uznać, że pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa. Momentem zapłaty jest bowiem chwila uznania rachunku bankowego wierzyciela, a nie chwila złożenia dyspozycji przelewu przez dłużnika.

Na terminie rozprawy w dniu 4 września 2017 r. strona pozwana wyraziła zgodę na ograniczenie pozwu. Wypowiedziała się również szczegółowo co do terminów początkowych naliczania odsetek oraz podtrzymała stanowisko w zakresie terminów zapłaty należności głównej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 30 stycznia 2015 r. powód (...) Laboratoria spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarł z pozwanym Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w K. z siedzibą w K. umowę (...). Przedmiotem umowy było udzielanie przez powoda świadczeń zdrowotnych w pracowni diagnostyki laboratoryjnej obejmujące diagnostykę laboratoryjną, serologię i mikrobiologię z prowadzeniem banku krwi (§ 1 pkt 1 umowy). Zgodnie z § 9 pkt 1 umowy, za realizację przedmiotu umowy powód miał otrzymywać wynagrodzenie stanowiące iloczyn ilości badań wykonanych w danym miesiącu i ceny za dane badania, które zostały wskazane w załączniku nr 4 do umowy. Powód miał sporządzać faktury VAT obejmujące jeden miesiąc, wystawione na podstawie wykazów udzielonych świadczeń zdrowotnych przesyłanych pozwanemu (§ 10 pkt 1 i 2 umowy). Strony uzgodniły w § 10 pkt 4 umowy, że termin płatności należności objętych fakturami VAT będzie wynosił 30 dni od dnia otrzymania przez pozwanego faktury.

Zgodnie z § 11 pkt 1 umowy, została ona zawarta na czas określony do dnia 31 stycznia 2019 r.

bezsporne, nadto dowód: umowa (...) (k. 21).

Powód wykonywał badania laboratoryjne na rzecz pozwanego zgodnie z zawartą przez strony umową. Z tego tytułu obciążył pozwanego fakturami VAT:

- 1) fakturą VAT nr (...) wystawioną w dniu 30 listopada 2016 r. na kwotę 183 zł z terminem płatności wskazanym na 30 dni od daty otrzymania faktury,
- 2) fakturą VAT nr (...) wystawioną w dniu 30 listopada 2016 r. na kwotę 140.869,40 zł z terminem płatności wskazanym na 30 dni od daty otrzymania faktury,
- 3) fakturą VAT nr (...) wystawioną w dniu 31 grudnia 2016 r. na kwotę 2 zł z terminem płatności wskazanym na 30 dni od daty otrzymania faktury,
- 4) fakturą VAT nr (...) wystawioną w dniu 31 grudnia 2016 r. na kwotę 126.163,50 zł z terminem płatności wskazanym na 30 dni od daty otrzymania faktury.

Faktury VAT nr (...) zostały dostarczone pozwanemu w dniu 6 grudnia 2016 r., natomiast faktury nr (...) pozwany otrzymał w dniu 11 stycznia 2017 r.

bezsporne, nadto dowód: faktury VAT: nr (...) (k. 12), nr BM- (...) (k. 11), nr BM- (...) (k. 8), nr BM- (...) (k. 7), zestawienie uniwersalne za listopad 2016 r. (k. 13-14), zestawienie uniwersalne za grudzień 2016 r. (k. 9-10).

Pismem z dnia 9 lutego 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 269.051,47 zł, na którą składały się należności objęte wyżej wskazanymi fakturami VAT w łącznej sumie 267.217,90 zł oraz odsetki od tych należności w kwocie 1.833,57 zł.

bezsporne, nadto dowód: pismo z dnia 09.02.2017 r. (k. 15).

W dniu 15 marca 2017 r. pozwany przełał na rachunek bankowy powoda kwoty 183 zł i 140.869,40 zł, wskazując w tytułach przelewów, że są to płatności za należności objęte fakturami VAT nr (...). Następnie w dniu 17 marca 2017 r. pozwany złożył dyspozycje przelewów na rachunek bankowy powoda kwot 2 zł i 126.163,50 zł, wskazując w tytułach przelewów, że są to płatności za należności objęte fakturami VAT nr (...).

bezsporne, nadto dowód: potwierdzenia przelewów (k. 47-50).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgodnych twierdzeń stron oraz zgromadzonych w sprawie dowodów w postaci kserokopii dokumentów prywatnych oraz wydruków komputerowych dołączonych do akt i wymienionych powyżej. Wskazać należy, że stan faktyczny sprawy pozostawał zasadniczo bezsporny między stronami, a spór sprowadzał się do okoliczności związanych z wpłatami dokonanyymi przez pozwanego na rachunek bankowy powoda. W tym miejscu wskazać należy, iż na terminie rozprawy w dniu 4 września 2017 r. pozwany wskazał terminy, w których otrzymał poszczególne faktury VAT wystawione przez powoda. Powód w żadnym ze swych pism procesowych nie wskazał tych dat, chociaż były one konieczne do ustalenia zasadności dochodzonych przez niego roszczeń odsetkowych. Strona powodowa pomimo prawidłowego zawiadomienia pełnomocnika powoda nie była obecna na terminie rozprawy, przez co utraciła możliwość odniesienia się do dat wskazanych przez stronę pozwaną. Przede wszystkim jednak powód, we właściwym czasie, nie wykazał w toku postępowania (np. dowodem doręczenia) w jakich datach zostały doręczone pozwanemu faktury.

Strony pozostawały natomiast w sporze co do tego, w którym dniu środki pieniężne objęte dyspozycjami przelewów z dnia 17 marca 2017 r. zostały zaksięgowane na rachunku bankowym powoda. Strona powodowa podnosiła, że znalazły się one na rachunku powoda po tym dniu, nie przedstawiła jednak żadnego dowodu na tę okoliczność, ani nawet nie przedstawiła twierdzeń o dokładnych datach uznania środków na swoim rachunku bankowym. Pozwany twierdził natomiast, że jego zobowiązanie zostało uregulowane właśnie w dniach 15 i 17 marca 2017 r. i wykazał to potwierdzeniami przelewów bankowych z tymi datami jako daty wysłania i księgowania przelewów (k. 47-50). W tej sytuacji, Sąd przyjął, że środki pieniężne znalazły się na rachunku bankowym powoda w dniach 15 i 17 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził należności stanowiących wynagrodzenie za usługi wykonane na rzecz pozwanego, polegające na wykonaniu badań laboratoryjnych. Umowa o świadczenie usług nie jest obecnie umową nazwaną uregulowaną w Kodeksie cywilnym, a zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Na podstawie art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie (art. 735 § 1 k.c.). Stosując odpowiednio powołane przepisy uznać należy, że przez umowę o świadczenie usług świadczący usługi zobowiązuje się do dokonania określonych czynności dla zlecającego wykonanie tych usług. Jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że świadczący usługi zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za świadczenie usług należne jest wynagrodzenie.

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że strony zawarły umowę o wykonywanie przez powoda odpłatnie usług polegających na wykonywaniu badań laboratoryjnych i innych świadczeń zdrowotnych, wskazanych w załączniku do umowy. Kwestie wynagrodzenia powoda zostały wyczerpująco ustalone w treści umowy i w załączniku do niej, obejmującym stawki za wykonanie poszczególnych badań.

Bezspornym między stronami pozostawało, że powód wykonał usługi, za wykonanie których obciążył pozwanego fakturami VAT nr (...). Był zatem uprawniony do wystawienia wymienionych faktur VAT. Termin płatności poszczególnych należności, jak to zostało wskazane w umowie stron, a następnie powtórzone w każdej fakturze VAT, przysługiwał na 30 dni od daty otrzymania przez pozwanego poszczególnych faktur. Jak ustalił Sąd, faktury

VAT nr (...) zostały dostarczone pozwanemu w dniu 6 grudnia 2016 r. Trzydziestodniowy termin zatem przypadał na dzień 5 stycznia 2017 r. i w tym dniu pozwany był zobowiązany do zapłaty należności objętych wskazanymi fakturami. Natomiast w przypadku faktur VAT nr (...) zostały one doręczone pozwanemu w dniu 11 stycznia 2017 r., trzydziestodniowy termin płatności kończył się zatem w dniu 10 lutego 2017 r. i w tym dniu pozwany winien spłacić swoje zobowiązania objęte wymienionymi fakturami VAT. Spłacając należności po tych terminach pozwany pozostawał w opóźnieniu.

Choć pozwany nie dotrzymał wyżej wskazanych terminów, nie może budzić wątpliwości, co zresztą pozostawało bezsporne w toku procesu, że pozwany należności objęte wszystkimi czterema spornymi fakturami VAT spłacił, składając dyspozycje przelewów na rachunek bankowy powoda w dniach 15 marca 2017 r. i 17 marca 2017 r. Pozwany zatem wykonał swoje świadczenie, przez co należności główne powoda wygasły. Powód nie mógł zatem dochodzić należności głównych objętych fakturami VAT na łączną kwotę 267.217,90 zł, ponieważ należności te zostały już spłacone. Należy zwrócić uwagę, że sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Zatem jeśli w chwili zamknięcia rozprawy dochodzone roszczenia są już spłacone, konieczne jest oddalenie powództwa w tym zakresie. Powód może jednak przed zamknięciem rozprawy złożyć oświadczenie o cofnięciu pozwu. Zgodnie z treścią art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli cofnięcie jest połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, aż do wydania wyroku. W niniejszej sprawie powód cofnął pozew w części przed rozpoczęciem rozprawy, zatem zgoda pozwanego nie była wymagana. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). W niniejszej sprawie brak jest podstaw do takiego twierdzenia, ponieważ powód jasno wskazał, że cofnięcie pozwu co do kwoty 267.217,90 zł było związane z uiszczeniem należności przez pozwanego. Z tego względu Sąd w punkcie 2 wyroku umorzył postępowanie co do kwoty 267.217,90 zł.

Powód cofnął pozew co do należności głównej, należało zatem rozstrzygnąć o dochodzonych przez niego roszczeniach odsetkowych, co do których powództwo podtrzymał. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jak wskazano wyżej, w przypadku kwot 183 zł i 140.869,40 zł objętych fakturami VAT nr (...) terminy płatności przypadały na dzień 5 stycznia 2017 r., natomiast w przypadku kwot 2 zł i 126.163,50 zł objętych fakturami VAT nr (...) terminy płatności przypadały w dniu 10 lutego 2017 r. Powód mógł zatem domagać się odsetek liczonych od dni następujących po tych dniach, to jest od dnia 6 stycznia 2017 r. i dnia 11 lutego 2017 r. Jednocześnie odsetki mogą być naliczane jedynie do dnia zapłaty należności, która w rozpoznawanej sprawie przypadała w dniach 15 marca 2017 r. i 17 marca 2017 r. Z tego względu w punkcie 1 wyroku Sąd na podstawie art. 735 § 1 k.c. w związku z art. 750 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe za opóźnienie:

- 1) od kwoty 183 zł od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia 15 marca 2017 r.,
- 2) od kwoty 140.869,40 zł od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia 15 marca 2017 r.,
- 3) od kwoty 2 zł od dnia 11 lutego 2017 r. do dnia 17 marca 2017 r.,
- 4) od kwoty 126.163,50 zł od dnia 11 lutego 2017 r. do dnia 17 marca 2017 r.

W punkcie 3 wyroku Sąd oddalił roszczenia odsetkowe powoda przypadające w przypadku kwot 183 zł i 140.869,40 zł od dnia 31 grudnia 2016 r. do dnia 5 stycznia 2017 r. i po dniu 15 marca 2017 r., a w przypadku kwot 2 zł i 126.163,50 zł od dnia 31 stycznia 2017 r. do dnia 10 lutego 2017 r. i po dniu 17 marca 2017 r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 4 wyroku. Należności powoda zostały przez pozwanego spłacone w całości w dniu wniesienia pozwu. Nawet jeśli, na dzień wniesienia pozwu, powód nie miała jeszcze wiedzy o spłacie całości lub części należności głównej, co uzasadniało wytoczenie powództwa, to jednak powód mógł, przed rozpoznaniem sprawy przez referendarza sądowego i przed wydaniem przez niego nakazu zapłaty, co nastąpiło po

niemal miesiącu, cofnąć pozew w zakresie należności głównej, co skutkowałoby zwrotem całości opłaty sądowej od pozwu, zgodnie z art. 79 ust. 1 lit. b) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd uznał zatem, że koszty opłaty sądowej nie były kosztami niezbędnymi, o których mowa w art. 98 § 1 k.p.c., ponieważ powód mógł ich łatwo uniknąć. Z tego względu Sąd obciążył kosztami opłaty sądowej jedynie powoda. Co do kosztów zastępstwa procesowego natomiast ze względu na częściowe uwzględnienie żądań strony powodowej koszty zostały wzajemnie zniesione na podstawie art. 100 k.p.c. Roszczenie powoda było uzasadnione w zakresie odsetek co do zasady oraz w znacznej części co do wysokości, a w zakresie należności głównej – przynajmniej częściowo na dzień wniesienia pozwu (spłata części należności nastąpiła bowiem tego samego dnia). Cofnięcie pozwu, w tej sytuacji, w części powinno obciążać kosztami zastępstwa procesowego również pozwanego. Nie można zgodzić się z twierdzeniami strony pozwanej, jakoby nie dała ona w ogóle powodu do wniesienia pozwu. Należy zwrócić uwagę, iż pozwany nie zapłacił należności w umówionych terminach płatności, nie odpowiedział też na wezwanie do zapłaty. Co prawda powód przed wniesieniem pozwu winien ograniczyć żądanie o kwotę, którą pozwany zapłacił w dniu 15 marca 2017 r., jednak nie można przypisać powodowi winy co do wytoczenia powództwa o zapłatę kwoty, którą pozwany przełał w dniu 17 marca 2017 r., ponieważ powód mógł o niej jeszcze tego dnia nie wiedzieć. Niewątpliwie również o należności odsetkowe wytoczenie powództwa było uzasadnione. Przedstawione okoliczności jasno wskazują, że pozwany swoją biernością do czasu uiszczenia należności wywołał konieczność wniesienia pozwu przynajmniej w części. Dlatego też sąd uznał, że wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego pomiędzy stronami w niniejszym postępowaniu jest najbardziej adekwatne do zaistniałej sytuacji.

SSO Katarzyna Krzymkowska